

یه که مین لیزبیه نی کورد و یه که مین گوتاری ئیمه !

که یهان عه زیز - تاھیر سالخ شھریف

kayhanaziz@maktoob.com

Taher4@msn.com

کات ژمیر ۱۰/۳ ده قیقهی شھوی ۱۷ی جه نیوھری ۲۰۰۳، بھکاتی ناوەندی ئەوروپا، کانالی تەلەفیتىنى (S 6 b) ی هولەند، له هتوالەكانىدا (hart van nederland) کوورتىدىدارىكى له گەل كچە كوردىكى لیزبیه نی كوردىستانى باشوردا، كە ناوى (فینك) بیو، سازدا، له دیدارەدا، (فینك) نۆر بھ راشكاوانه و نھترسانە ئارەزۇوه تابىھتى يە كانى خۆى له بىنەران و له شمشىرى كەلچەر و مقدەساتى زال بھ سەر نە تەھەكەدە دا نە شارددەوە وله همان كاتىشدا بىزارى خۆى بھ رانبەر بھ لە تورى دواكە و توانە و سەدە كانى ناوەراسىتى زال بھ سەر كۆمەلگاى كوردىستاندا دەرىرى.

گومانى تىدا نىيە، بۇنى پەيوهندى سىكىسى لە نیوان رەگەزىكى چونىكى و ھاوشىوەدا دىاريده يەكى نۇئى نىيە كە تابىھت بىت بھ كۆمەلگاىكى دىاريکراو و سەردەملىكى مىژۇوبىي دىاريکراوە وھ، بەلكو ئەو دىاريده يەكى كۆمەلايەتى يە كە رەگ وريشە يەكى قولى لە مىژۇوبىي مروقايەتى دا داكوتاوه وھ و ھەزاران سالە كە ئەو پەيوهندى يە بھ شىوەنەيەن و ھەندىك جاريش بھ شىوەنەي ئاشكرا درېزە پېدراؤھلە ناو نە تەھە جۆراو جۆرە كاندا.

گەشە كردنى بايەلوجى مروق، سەلماندووھىتى كە ناكىرت بۇنى دىاريده يەكى دىكەنلىكى سىكىسى ھاۋەرەگەز تەنها له چوارچىوەن جىنەكان و ھۆرمەنەكانى مروقدا رۇون بىكىتەوە، بەلكو دەبىت لە چوارچىوەن گشت ئەو بارو دۆخە كۆمەلايەتى يە دا روونبىكىتەوە كە ھەموو شىوەكانى پەيوهندى سىكىسى نیوان مروقەكانى لەو قۇناغە دىاريکراوە مىژۇوبىي يەدا هيئاۋەتە بۇونەوە . . . بھ هەر حال، ئەو باسە باسىكى تىورى و مەعريفى دەخوازىت كە لە تواناى ئەم ووتارە بھ دەرە، بەلام ئەوەي كە لىرەدا مەبەستمانە بىلىين و پئى لە سەردايگەن باسىكى تر و گوتارىكى ترە كە بە دلنىيائى يەوە بھ بىچەوانەي ھەموو داب و نەرىت و كەلچەرى كۆمەلگا كەمانەوەيە. . چونكە كەلتورى زال لە كۆمەلگا كە ئىمەدا، كەلتورى سەدە كانى ناوەراسىت و كەلتورى دژايەتى كردنە له گەل ھەموو جۆرە (ئازادى) يەكى فەردى و كۆمەلايەتى دا، كە ئەو كەلتورە يەش لە لایەن (دەسەلات)، (ياسا)، (مزگەوت) و رىخكراوە دامەزراوە ئائىنىيە جۆراو جۆرەكانەوە بە بەرەم و سەر لە نۇئى بەرەم دەھىنرىنتەوە . . . ئىمە لىرەدا دەمانەويت جورەتى (فینك) بە رانبەر بھ كەلتورى دىرى ئازادى يە فەردى يەكان بکەينە تەھەرە يەكى دىكەرى رەخنە كانان لە هەمان كەلتورى زال بھ سەر كۆمەلگا كەماندا.

لە سەرەتا كانى شەستە كانى سەدە را بىردوودا جوولانەوە و شۇرۇشى سىكىس و ايلەكان (sexuele revoleetie) لە ئەوروپا بە شىوەيەكى ئاشكرا دەستى پئى كرد. ئەو جوولانەوە يە، درېزە جوولانەوە يەك بۇو كە بە درېزايى چەندىن سەدە لە بۆتەي ترس و سوکا يەتى پئى كردىدا كې كرابوو، بەلام ئەوروپاى سالانى دەيە شەستى سەدە را بىردوو، بھ پئى لەر پېداويسىتى يەك بۇوبىت، جلەوى بۆ ئە و جولانەوە يەشل كرد و ووردە ووردە سەرنجى دايە سەر داخوازى يەكانى كەسە كانى ناو ئە و جولانەوە يە.

ئەگەر لە ئەوروپاى لانە شارستانىيە تدا تا نزىك بە نیوھ سەدە يەك بەر لە مروق، سىكىس والىتى تائەندازە يەك ئاساسىي نە بۇ بىت، ئەي ئەبىت لە كۆمەلگا داخراو و بھ ئىسلام كراوە كاندا، كە قەيرانى فکر و تىرامانە بھ شىوە يەكى ئازادان، تا ئە مروق شەشىر كارىگەرى ئەقلەتى دارزىبۇي فيودالى و كەلچەرى ئىسلامىدا دەنالىنەت، وروزاندى باس و كىشە يەكى وەك پەيوهندى سىكىسى (ھاۋەگەن)، ئەویش لە لایەن ژىكەوە كە بھ ھۆى (ئىن) بۇونىيەوە رۆلى پلە (. . .) پئى دراوە، دەبىت بھ چ كوفريك و تاوانىكى گەورە بېزىرەت؟ لە كەلچەرىك دا كە رەخنە گىتن لە سەرۆك و سكىرتىرى حىزب و سەرۆكى دەولەت و

خیل. . رهخنەگرتن له ئاین و تەنانەت گومان کردن له راستى ئەو چىرۇكانەى كە له دەقە پىرۆزەكاندا نۇوسراونەتەو بېھىيەكى گەورەبن و بەزاندىنى سنورى هىلە بەسۇر كىشراوهەكان بىت، ئىدى لە كۆمەلگاپەكى وا نەخۆشدا كەسىك بىت ، بۆمبىك بته قىنەتەو و باس له سىكس والىتى بکات، دەبىت چارەنۇوسى ئەو كەسە، جەڭ لە تىورىكىندى يَا بە قىمە كردىنى جەستەي زىياتر چى بىت. . . ؟!

"فىنك" ئەوهى كە تو لە كانالى (6 b S) ئى ھولەندى يەوهزىرنە ترسانە ئاشكرات كرد، ئەو حالتىكە كە بەشىوهىكى نەينى لە ناو كۆمەلگاى كوردىستاندا و لە ناو ھەمان كەلتۈرى زال بە سەر كۆمەلگاپەماندا دەگۈزەرىت و ھەمووانىش ئەو حالەتە دەزانن، بەلام پارىزەرانى ھەمان داب و نەريتى كۆنلى كۆمەلگاپەمان لە پىناۋى بەرژەوەندى يەسياسى و مادىيەكانى خۆياندا و بۇ سەركوت كەلدەن ھەرچۈرە ئازادىيەكى تاك و كۆمەلاپەتى جورئەتى باسکەنلەن لەو راستىيە بابەتى يە شاراوه و نەينىيە نىيە، كەسيكىش، كە وەك توئەنە ترسانە ئەو راز و نەينىيە فەردىيە ئاشكرا بکات، لە رىگاى بلندگۇرى مىزگەوتەكان و كەسانىكە سەرتاكتۇرۇ ئەقلەتى پۇزىوی سەدەكانى ناوهپاپستيان ھەيە، فەتواتى تىور و كوتايى ژيانىت دەدەن.

!!! ..

تو لەزىر گوشارى ھەر بارىكى تايىھەت دا ئەو حالتەت بۇ بىنەرانى ئەو تەلەفيزىونە ئاشكرا كربىت، بەلام ئەو ھېچ لەو راستى يە كەم ناكاتەوە كە لە كۆمەلگاپە ئىيمەدا، بەشىوهىكى نەينى يانە پەيوەندى سىكىسى ھاو رەگەز ھەيە و پراكىتىسى ھەمان پەيوەندى دەكرىت. . . ھمووقسەكانت راست بۇون، چونكە كەلچەرى ئىسلام و پاشماوهە بىرۇ راكانى سەدەكانى ناوه راست دۈزمنى ھەرجۈرە ئازادىيەكى فەردى و كۆمەلاپەتى و تەنانەت دۈزمنى دەربرىنى ھەرجۈرە را و بىر و بۇچۇونىكى سەرېستە لە بارەي ئەم يان ئەو دىيارىدە و كىشەي فكى، سىياسى، ئابۇرۇ و كۆمەلاپەتى كۆمەلگاپەمانەوە. لەمېزە كەسانى رۆشنېرى چەپ و سكولاروسىقىل بەرگى و داڭوكى لە ئازادى و يەكسانى و رىز گرتن لە ھەست و نەست و ئارەزۇوه فەردى و كۆمەلاپەتى يەكان دەكەن، داواي ئايىنەيەكى رۆشن دەكەن بۇ كۆمەلگاى كوردىستان، ئايىنەيەك كە جياوازە لە كەلتۈرى دىكتاتورى سىياسى و ئايىنى. لە پىناوهدا لەگەل ھىزە كۆنەپەرسەتكاندا لەملەمان ئەنلىكىشدا بۇون و قوربانىيەكانى خۆيان داوه، بەلام بەداخوه و ناخۆشېختانە، تائىستا تاي تاي تەرازۇوه كە بە قازانچى فكى ژەنگاوى و كەرو ھەلھىنەوە سەدەكانى ناوه راست پارسەنگ بۇوه ! ! ! . . . بەھەر حال، ئەوهى كە دەمانەويت بىلىين، راگەياندىنى ھاو دەردى نىيە لەگەل تۆدا، چونكە ئىيمەيش وەك توئى لىزبىيەن ئاوارە بۇون و لە گوشەيەكى غەرب و غورىبەتدا تۆز و گەردى نامۆيمان لەرۇو نىشتۇوه ! ئىيمە و تو لەناو دوو ووشەدا يەكمان گرتۇوهتەوە: كە ئەويش ووشە ئاوارە "و" ياخى" بۇونە !

ئاوارە بۇون لەنىشتمان و خاكيك، لە كەلتۈرىك، كە بىرەوەرىيە تال و سوپەرەكانى لە ھەمووچىكەيەكدا وەك گەلە گورگى بىسى دەم دەخەنە مىشك و جەستەي شەكەت و ماندوومانەوە. . ياخى بۇونمان لە "دەسەلات" ، "ياساكان" و "كەلتۈرۈ" يك كە وەك شمشىرييکى تىز لەسەر گەردن و ملمان ئامادەبۇوه تا نە بادا ووشە " ماف " و " بىرکەنەوە سەرېست " بە ناو قورگ و بەسەر زمانماندا تىپەرىت وئەوەش وەك ۋايىرۇسىكى كوشىنە بچىتە جەستەي ھەمان داب و نەريت و كەلتۈرى نەخۆش و كۆنەپەرسەتكانى كۆمەلگا كەمانەوە ! ! !

ئىيمە دەزانىن كە هاتنە دەرەوەتى تو لە شارى سليمانى، خۆى لە خۆىدا " ياخى " بۇون و بىزار بۇونى تو بۇوه لەو سىستەمە سىياسى كۆمەلاپەتى و كەلچەرى كە رەنگە رۆزى سەدان جار ئارەزۇوه پېرسونالىتىيەكانى توئى گورەو شاردا بىت ! ياخى بۇونى تو و رۆشنېرى تۇرا و و ئاوارە دىشكەواھەكان، دەرئەنجامىكى ئاسايى و سروشىتى، ئەو كارەساتە كۆمەلاپەتى، سىياسى، رۆشنېرى، فكى و ئابۇرۇ يەيە كە وولاتەويرانەكەمانى تىدا دەزى. . . ! تو يەك كە لە گوشە نىگاى ئارەزۇوى تاڭى خۆتەوە تورە و بىزار بۇويت لە سەرتاپاى كەلچەرى كۆمەلگاپەمان، ئاچق دەبىت ئىيمەيەك، كە مۇوه

سپیه کانی سه رمان، له کیشمە کیش له گەل هەمان کەلچەر و سیستەمی سیاسى دا، كە تەنانەت بچوکترين رىزىش له ياسا دانراوه نا سېقىلە کانى خۆي ناگىرت، خۆشتىن بىرگە کانى زيانمان كرده قورباني ململانئ كردن له گەل ئەودا، چى بلىين و چەلوپىستىكى بىرانىنەر بىگرىن... ؟ !!

و ئامانجەی کە کراوهەتە نىشانە بۇ رەخنەكانى ئىمە، كۆتايى هىنانە بە دەسەلاتى رەھاى دەسەلاتە خودايى يەكانى فەرمانزەوا، بە سەر نىشىتمانە ويرانە كەماندا كە هەموو جۆرە ئازادى يەكىان كردووە بەنۇوكى رم و شمشىرەوە و كۆمەلگايان بە پئى ئارەزۈوەكانى خۆيان لەسەر خۆيان و وەچەكانيان تاپۇ كردووە. كېشەئ ئىمە بەرگرىيە لە ئازادى هىزز، لە ئازادى پراكتىس كەرنى ھەست و نەست و ئارەزۈوە تايىبەتى تاكى كۆمەل و دىيارى كەرنى كاراكتەرى خۆيان بەوشىوە يەى كە دلخوازى خۆيانە. چى تر ماستاو و رىيابى لە بەرددەم سەرۆك و سکرتىر و خەتىب و مەلا و دەزگا سەركوتگەرە كان نەكىت، لە يەك قىسىدا سىستەمى باولك سالارى نەفرەتى لىء بکرىت و ئەو شتائەي كە مەقەدەسن نامقدەس بىكرين، ھەروەك تۆ لە دىدارە كەتدا لاينىكى ئەو سىستەمەت بىرددەزىر يرسىيارەوە و سىنورە پىرۆزەكانىت بەزاند. . .

فینک خان، کومه‌لگای نیمه و تاکه‌کانی ئەو کومه‌لگایه، باجى دوورۇويى و ترس لە ووتنى راستى يەكان دەدات. . بەشىك لە نەھامەتىيەكان و تەنانەت يەكىك لە ھۆيەكانى زېر دەستە بۇونى مىلەتكەرى ئىمە گۈئى خۇ كەر كىدەن بەرانبەر بەراستى يەكان و راشكاو نەبۇونىيەتى لە سەرزەنلىق كەنەنلىق دىارىدە دىزىيەكاندا!!

"فینک" تو ده زانیت چهند سه رزکی نه خویند وار و ئە حمهق کۆمەلگاکانی رۆژ ھەلات بەریوە دەبەن؟؟. . تو ده زانی کوردىستانىش بەشىكە لە ئەمپراتوريتى جەھل و خورافەيە ! تو نازانىت چەند رۆژنامە و گۇڭار و تەلەفيزىون پارت ھەيە لە وولاتەكماندا، كەچى ھەردۇو "قارەمان" بىياردەر و حاكمى موتلەق و رىيەنە گۈرن ! تو نازانى سىاسى يەكانى وولاتانى بە ئىسلام كرا و ھونەرمەندى دوور ووپى و فريودان و بەشۇودان ؟ تو ده زانى كەلتۈرى ئىسلام و مىنتالىتايىتەكەسى بەرھەم و ستراكتورى ئاوا دەخاتەوە ؟ تو ده زانى سەرتا پاي كۆمەلگا كەمان دىكىر و چاپلوسى دادا ئۆسپىن و تىكشىكاندى ھەست و ئارەزووی تايىھەتى كەسەكانە. . . ئىدى نازانىن تو لەم كاتە دابقىچى خويىنى خوت بەوان حەلال كرد. . . ئارەزوو ئەنلىكىن

۱۹ چه نیوہری ۲۰۰۳

تیپینی کوردستان نیت:

مهرج نیه ئەم نووسینە له‌گەل بىرۇ بۆ چونى نەتەوايەتىماندا بىت، كە بۆچونى (كوردستان نىت)^٥، بەلام بەھۆى بىرۇ بۇوغان به ئازادى دەرىپىنهۇ، بلا وىدە كەنەوە..... لەگەل رېز و خۆشەویستىماندا بۆ پارىزەرانى بىرى نەتەوايەتى و خەباتكارانى ئەم رىيگە يە.